

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ КРАЇН СВІТУ COMPETITIVENESS OF THE TOURIST INDUSTRY OF THE COUNTRIES OF THE WORLD

УДК 339.9

Антоненко К.В.

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету
Ерденебая Е.
студент
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

У статті проаналізовано конкурентоспроможність туристичної індустрії країн світу. Виділено позиції України в комплексній оцінці конкурентоспроможності туристичної індустрії країн світу. Розглянуто показники туристичної індустрії країн ЄС – лідерів міжнародного туризму в 2017 р. Виявлено лідерські позиції у рейтингу конкурентоспроможності туристичної індустрії. Виокремлено проблеми розвитку туристичної індустрії багатьох країн, що розвиваються, та найменш розвинених країн світу.

Ключові слова: туристична інфраструктура, туристична індустрія, міжнародний туризм, транспортна інфраструктура, індустрія громадського харчування.

В статье проанализирована конкурентоспособность туристической индустрии стран мира. Выделены позиции Украины в комплексной оценке конкурентоспособности туристической индустрии стран мира. Рассмотрены показатели туристической индустрии стран ЕС – лидеров международного туризма в 2017 г. Выявлены лидирующие позиции в рейтинге конкуренто-

способности туристической индустрии. Выделены проблемы развития туристической индустрии многих развивающихся и наименее развитых стран мира.

Ключевые слова: туристическая инфраструктура, туристическая индустрия, международный туризм, транспортная инфраструктура, индустрия общественного питания.

The article analyses the competitiveness of the tourism industry in the world. The position of Ukraine in the integrated assessment of the competitiveness of the tourism industry of the countries of the world is highlighted. Indicators of the tourism industry of the EU countries – leaders of international tourism in 2017 are considered. Leadership positions in the competitiveness rating of the tourism industry are revealed. The problems of the tourism industry development in many developing countries and the least developed countries of the world are highlighted.

Key words: tourism infrastructure, tourism industry, international tourism, transport infrastructure, catering industry.

Постановка проблеми. Роль та значення туристичної індустрії в економіці країн світу поступово зростає, що знаходить відображення у збільшенні частки світової туристичної індустрії у світовому ВВП, світовому експорті, світовій зайнятості та залученні інвестицій. Туристична індустрія кожної країни – унікальна, оскільки відповідає рівню економічного розвитку країни, її місцю у світовій економіці, рівню розвитку міжнародного та внутрішнього туризму. Внесок туристичної індустрії у ВВП розвинутих країн та країн, що спеціалізуються на розвитку міжнародного туризму, – високий.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку світової та вітчизняної туристичної індустрії присвячено наукові дослідження і публікації багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких слід виділити праці українських авторів: Л. Гонтаржевської, Ю. Забалдіної, Р. Забальської, В. Кифяка, О. Любіцевої, Г. Михайличенко, С. Соколенка, Д. Стеченка, Т. Ткаченко та ін., а також іноземних фахівців: Р. Бартона, Д. Боуена, Р. Браймера, Н. Реймерса, Ч. Робінсона, Д. Холловея та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз конкурентоспроможності туристичної індустрії країн світу та виокремлення проблем розвитку туристичної індустрії багатьох країн, що розвиваються, та найменш розвинених країн світу.

Вклад основного матеріалу дослідження.

Світовий економічний форум для комплексної оцінки конкурентоспроможності туристичної індустрії країн світу використовує The Travel & Tourism Competitiveness Index, який розраховується на основі чотирьох субіндексів: середовище функціонування (бізнес-клімат, безпека, здоров'я та гігієна, робоча сила та ринок праці, ІКТ), політика у сфері туризму (пріоритетність подорожей та туризму, відкритість, конкурентоспроможність за ціною, сталий розвиток навколишнього середовища), інфраструктура (інфраструктура повітряного транспорту, інфраструктура наземного транспорту та портів, інфраструктура туристичних послуг), природні та культурні ресурси (природні ресурси, пам'ятки культури та інфраструктура для бізнес-подорожей).

За The Travel & Tourism Competitiveness Index 2017 найбільш конкурентоспроможною є туристична індустрія країн – лідерів світового туризму, крім Китаю, та розвинених країн (табл. 1).

Починаючи з 2015 р. Іспанія посідає місце лідера The Travel & Tourism Competitiveness Index, а десятка країн-лідерів не змінила свій склад, але змінила послідовність. Так, до тридцятки країн увійшли Греція та Тайвань (Китай). Простежується загальна тенденція до зниження оцінок, з якими країни займають лідерські позиції у рейтингу.

Таблиця 1

Країни-лідери за The Travel & Tourism Competitiveness Index 2017

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Іспанія	5,43	11	Гонконг (Китай)	4,86	21	Бельгія	4,54
2	Франція	5,32	12	Австрія	4,86	22	Мексика	4,54
3	Німеччина	5,28	13	Сінгапур	4,85	23	Ірландія	4,53
4	Японія	5,26	14	Португалія	4,74	24	Греція	4,51
5	Великобританія	5,20	15	Китай	4,72		
6	США	5,12	16	Нова Зеландія	4,68	87	Туніс	3,50
7	Австралія	5,10	17	Нідерланди	4,64	88	Україна	3,50
8	Італія	4,99	18	Норвегія	4,64	89	Македонія	3,49
9	Канада	4,97	19	Республіка Корея	4,57		
10	Швейцарія	4,94	20	Швеція	4,55	136	Ємен	2,44

Джерело: складено за [1]

Таблиця 2

Туристична індустрія країн ЄС – лідерів міжнародного туризму в 2017 р.

Суб'єкти туристичної індустрії	Великобританія	Іспанія	Німеччина	Франція
Суб'єкти туристичної індустрії, тис.	261,3	554,9	256,1	162,2
Засоби розміщення, тис.	19,6	121,1	55,3	28,3
з них готелі та аналогічні заклади, тис.	12,4	14,7	36,1	17,0
Заклади харчування, тис.	148,3	274,8	159,4	113,3
Пасажирський транспорт, тис.	17,2	65,7	27,6	3,1
Суб'єкти туроперейтингу, тис.	10,7	16,8	13,8	7,8
Інші суб'єкти туристичної індустрії, тис.	65,5	76,4	-	9,7

Джерело: складено за [2]

А за динамікою оцінок можна прослідкувати не зміну місць країн у рейтингу, а зміну їхніх позицій та конкурентоспроможності туристичної індустрії по відношенню одна до одної.

Україна займає 88-е місце зі 136 країн, знаходячись між позиціями Тунісу і Македонії.

Отже, провідні позиції в рейтингу конкурентоспроможності туристичної індустрії країн світу займають країни-лідери за розвитком міжнародного туризму, на аналізі туристичної індустрії яких слід більш детально сконцентрувати увагу. Зокрема, їхні лідерські позиції забезпечуються наявністю розвиненої та чисельної туристичної індустрії. Найбільше суб'єктів туристичної індустрії серед країн – членів Європейського Союзу припадає на Іспанію (табл. 2).

Туристична індустрія США також чисельна, і при цьому кількість закладів харчування значно переважає заклади розміщення, тоді як для туристичної індустрії країн – членів ЄС зазначений розрив значно менший.

Оцінити конкурентоспроможність закладів розміщення країн світу важко з низки причин: більшість країн (окрім найбільш розвинених) різновекторно розвиває заклади розміщення, тобто практично в усіх країнах представлено всі можливі види закладів розміщення, які різняться між собою за рівнем сервісу та за ціною послуг; мережі готелів функці-

онують у різних країнах світу, пропонуючи високоякісне обслуговування, що відповідає внутрішнім стандартам мережі, тобто в кожній країні світу, на ринок якої вийшла відома готельна мережа, можна отримати високоякісні послуги з розміщення; у більшості країн світу можна знайти заклад розміщення, що орієнтується на задоволення попиту на VIP-розміщення та функціонує в економ-сегменті.

Світове готельне господарство продукує близько 400–500 млрд. дол. США доходів світової економіки щороку, третина з яких припадає на США. Чисельними є заклади розміщення країн ЄС, що відповідає високій та середній конкурентоспроможності їхньої туристичної індустрії. Середня тривалість перебування туристів у закладах розміщення ЄС становить три дні, а завантаженість ліжко-місць – приблизно 40%.

Серед країн – лідерів світового туризму найбільше закладів розміщення створено в туристичній індустрії Іспанії.

Світова індустрія громадського харчування – диверсифікована та висококонкурентна, представлена закусочними, кафе, ресторанами, кав'ярнями, піцеріями, бістро, ресторанами високої кухні, які можна зустріти в будь-якій країні світу; крім того, кожна країна пропонує їх оригінальні модифікації відповідно до особливостей національної кухні та менталітету.

Індустрія громадського харчування робить вагомий внесок у розвиток туристичної індустрії країни та формування її ВВП. Наприклад, у Сполучених Штатах Америки дохід від продажу їжі та напоїв оцінювався більше ніж 42 млрд. дол. США в 2017 р. А до основних ринкових гравців, окрім ресторанів та кафе, входять мережа McDonald's із більше ніж 37 тис. закладів по всьому світу, мережа кав'ярень Starbucks із більше ніж 21 тис. закладів по всьому світу та Domino's Pizza [3]. Розміщення мережевих закладів харчування у різних країнах світу також впливає на підвищення конкурентоспроможності туристичної індустрії приймаючої країни.

Існує багато методик оцінки конкурентоспроможності закладів харчування країн світу за різними критеріями. Наприклад, ресторани високої кухні оцінюють за допомогою зірок Мішлен. Лідери за кількістю «зіркових» ресторанів – Японія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія, США, тобто країни – лідери за конкурентоспроможністю туристичної індустрії (табл. 3).

Конкурентоспроможність транспортної інфраструктури країн розглядається як у межах The Travel & Tourism Competitiveness Index, так і в межах The Global Competitiveness Index, обидва з яких розраховуються Всесвітнім економічним форумом (табл. 4).

Оцінка конкурентоспроможності транспортної інфраструктури країн здійснюється у The Global Competitiveness Index детально, оскільки враховує більше складників, основними з яких є якість доріг, якість залізничної та портової інфраструктури та якість інфраструктури повітряного транспорту. За The Global Competitiveness Index 2017–2018 найбільш конкурентоспроможною була транспортна інфраструктура таких країн, як Сінгапур, Об'єднані Арабські Емірати, Гонконг (Китай), Нідерланди та Японія, тоді як країни – лідери світового туризму та країни – лідери за конкурентоспроможністю туристичної індустрії в зазначеному рейтингу розмістилися розпорошено в кінці першого та до завершення третього десятку країн.

Таблиця 3

Рейтинг країн за кількістю ресторанів, що мають зірки Мішлен, 2017 р.

Країна	3 зірки	2 зірки	1 зірка	Країна	3 зірки	2 зірки	1 зірка
Японія	33	108	385	Португалія	-	3	11
Франція	27	87	502	Австрія	-	2	9
Німеччина	12	39	236	Швеція	-	3	17
Іспанія	10	24	157	Данія	-	3	13
Італія	9	42	292	Фінляндія	-	1	7
США	8	27	139	Греція	-	1	3
Гонконг та Макао (Китай)	6	17	53	Люксембург	-	1	10
Великобританія	5	24	136	Ірландія	-	1	8
Бельгія	4	19	115	Норвегія	-	1	4
Швейцарія	3	21	79	Чехія	-	-	2
Нідерланди	3	18	86	Угорщина	-	-	4
Монако	1	2	3	Польща	-	-	1

Джерело: складено за [4]

Таблиця 4

Конкурентоспроможність транспортної інфраструктури країн світу за The Global Competitiveness Index 2017–2018

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Сінгапур	6,5	11	Іспанія	5,8	21	Китай	5,1
2	ОАЕ	6,5	12	Швейцарія	5,8	22	Швеція	5,0
3	Гонконг (Китай)	6,5	13	Канада	5,6	23	Туреччина	5,0
4	Нідерланди	6,4	14	Малайзія	5,6	24	Саудівська Аравія	4,9
5	Японія	6,1	15	Великобританія	5,5	...		
6	США	6,0	16	Фінляндія	5,4	86	Чорногорія	3,2
7	Франція	6,0	17	Тайвань (Китай)	5,4	87	Україна	3,2
8	Катар	5,8	18	Португалія	5,1	88	Вірменія	3,2
9	Республіка Корея	5,8	19	Австралія	5,1	...		
10	Німеччина	5,8	20	Данія	5,1	137	Мавританія	2,0

Джерело: складено за [5]

За показником «якість доріг» країна-лідер – Об'єднані Арабські Емірати, так само як і за конкурентоспроможністю транспортної інфраструктури у цілому (табл. 5).

Найвища якість доріг у таких країнах, як Гонконг (Китай), Швейцарія, Франція, Нідерланди та Сінгапур, тобто в країнах, загальна конкурентоспроможність туристичної індустрії яких висока.

Якість доріг Іспанії дає змогу країні зайняти тільки 16-е місце в рейтингу за цим показником у 2017 р., тоді як США піднялися на 10-е місце.

Україна ж знаходиться майже в кінці рейтингу, займаючи 130-е місце зі 137.

Рейтинг найбільш розвинутої інфраструктури залізничного транспорту в 2017 р. вперше очолила Швейцарія. Японія ж, яка останні п'ять років була лідером, утратила його, перемістившись на друге місце, а Гонконг уже на протязі чотирьох років займає третє місце. Найвища якість доріг у таких країнах, як Сінгапур, Франція, Нідерланди та Республіка Корея, тобто в країнах із високим показником туристичної індустрії (табл. 6).

Найбільш конкурентоспроможну портову інфраструктуру мають Нідерланди та Сінгапур, які

очолюють рейтинг уже більше чотирьох років. У 2017 р. Гонконг вирвався вперед на третє місце, тоді як Кот-д'Івуар зовсім вибув із рейтингу. Найбільш конкурентоспроможні країни в портовій галузі – ОАЕ, Фінляндія, Панама та США, які також піднялися на дев'яте місце (табл. 7).

Найбільш конкурентоспроможна інфраструктура повітряного транспорту Сінгапуру, ОАЕ, Гонконгу, Нідерландів, Фінляндії та Норвегії (табл. 8).

Останніми роками зі зростанням інформатизації суспільства (розвиток систем online-бронювання, доступність інформації про туристичну дестинацію у мережі Інтернет, активізація співробітництва між різними суб'єктами туристичної індустрії зі спільного просування послуг та ін.) зменшується затребуваність туристичних операторів та туристичних агентств, оскільки зростає популярність самостійно організованих подорожей.

Подорожам із туристичним пакетом споживачі надають перевагу під час вибору пляжного відпочинку, морських та гірськолижних курортів. Наприклад, споживачі вибирають подорожі з туристичним пакетом під час відвідування Кіпру (54–64%

Таблиця 5

Конкурентоспроможність транспортної інфраструктури країн за показником «якість доріг» у The Global Competitiveness Index 2017–2018

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	ОАЕ	6,4	11	Тайвань (Китай)	5,6	21	Фінляндія	5,4
2	Сінгапур	6,3	12	Республіка Корея	5,6	22	Канада	5,4
3	Швейцарія	6,3	13	Данія	5,5	23	Малайзія	5,3
4	Гонконг (Китай)	6,2	14	Оман	5,5	24	Чилі	5,2
5	Нідерланди	6,1	15	Німеччина	5,5		
6	Японія	6,1	16	Іспанія	5,5	129	Мозамбик	2,5
7	Франція	6,0	17	Катар	5,5	130	Україна	2,4
8	Португалія	6,0	18	Швеція	5,5	131	Парагвай	2,4
9	Австрія	6,0	19	Хорватія	5,5		
10	США	5,7	20	Люксембург	5,5	137	Мавританія	2,0

Джерело: складено за [5]

Таблиця 6

Конкурентоспроможність транспортної інфраструктури країн за показником «якість залізничних доріг» у The Global Competitiveness Index 2017–2018

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Швейцарія	6,6	11	Іспанія	5,5	21	Швеція	4,6
2	Японія	6,6	12	Тайвань (Китай)	5,3	22	Данія	4,6
3	Гонконг (Китай)	6,3	13	Австрія	5,2	23	Росія	4,5
4	Сінгапур	5,9	14	Малайзія	5,0	24	Панама	4,5
5	Франція	5,8	15	Люксембург	4,9		
6	Нідерланди	5,8	16	Канада	4,9	36	Норвегія	4,0
7	Республіка Корея	5,7	17	Китай	4,8	37	Україна	3,9
8	Фінляндія	5,6	18	Бельгія	4,8	38	Марокко	3,9
9	Німеччина	5,5	19	Великобританія	4,7		
10	США	5,5	20	Азербайджан	4,7	101	Албанія	1,2

Джерело: складено за [5]

Конкуреноспроможність транспортної інфраструктури країн за показником «портова інфраструктура» у The Global Competitiveness Index 2017–2018

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Нідерланди	6,8	11	Естонія	5,6	21	Японія	5,3
2	Сінгапур	6,7	12	Катар	5,6	22	Мальта	5,3
3	Гонконг (Китай)	6,5	13	Норвегія	5,5	23	Республіка Корея	5,2
4	ОАЕ	6,2	14	Іспанія	5,5	24	Тайвань(Китай)	5,2
5	Фінляндія	6,2	15	Швеція	5,5		
6	Панама	6,2	16	Великобританія	5,5	92	Румунія	3,5
7	Бельгія	6,1	17	Нова-Зеландія	5,5	93	Україна	3,5
8	Ісландія	5,9	18	Німеччина	5,5	94	Чехія	3,5
9	США	5,8	19	Канада	5,4		
10	Данія	5,7	20	Малайзія	5,4	137	Киргизія	1,4

Джерело: складено за [5]

Таблиця 8

Конкуреноспроможність транспортної інфраструктури країн за показником «якість інфраструктури повітряного транспорту» у The Global Competitiveness Index 2017–2018

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Сінгапур	6,9	11	Панама	6,0	21	Малайзія	5,7
2	Гонконг (Китай)	6,6	12	Канада	5,9	22	Нова Зеландія	5,6
3	ОАЕ	6,6	13	Республіка Корея	5,9	23	Люксембург	5,6
4	Нідерланди	6,6	14	Іспанія	5,8	24	Азербайджан	5,6
5	Фінляндія	6,3	15	Швеція	5,8		
6	Катар	6,3	16	Німеччина	5,8	91	Пакистан	4,0
7	Швейцарія	6,2	17	Ісландія	5,8	92	Україна	4,0
8	Данія	6,1	18	Франція	5,7	93	Гондурас	4,0
9	США	6,0	19	Мальта	5,7		
10	Норвегія	6,0	20	Бельгія	5,7	137	Лесото	1,1

Джерело: складено за [5]

прибуттів із наявністю туристичного пакету), Греції, Іспанії, Польщі та Словенії.

Індустрія туropolерейтингу серед країн ЄС більше затребувана в таких країнах, як Австрія, Румунія, Чехія та Фінляндія, громадяни яких під час планування закордонної подорожі надають перевагу відпочинку з туристичним пакетом, тому звертаються за допомогою до туристичних операторів та туристичних агентств.

Індустрія розваг гарно розвинена в усіх розвинених країнах світу, особливо у країнах – лідерах світового туризму, а останніми роками динамічно розвивається й у країнах, що розвиваються, які зорієнтовані на розвиток туризму. Еволюція суспільства, його знаходження на етапі формування інформаційного суспільства, зростання обсягу вільного часу у населення супроводжуються збільшенням різноманітних хобі у громадян, зростанням їх інтересів та захоплень. Так, на суб'єкт індустрії розваг може перетворитися будь-що, наприклад останніми роками розвивається «похмурий туризм» (відвідування

місць трагедій та катастроф) та паломництво до «місць сили» (енергетичних центрів Землі, місць начебто падіння НЛО та ін.). Відповідно до такої трансформації попиту, індустрія розваг змінює й пропозицію. Поряд із тим розвиваються й традиційні суб'єкти індустрії розваг, такі як парки розваг та відпочинку, аквапарки тощо. У США великою популярністю серед туристів користуються національні парки (табл. 9).

Країною-лідером за рівнем розвитку туристичної інфраструктури станом на 2017 р. експертами Всесвітнього економічного форуму була визнана Австрія з рейтинговою оцінкою 6,67. Слідом за нею розмістилася Іспанія з оцінкою 6,66, яка має потужний потенціал до розвитку туризму, оскільки на її території сконцентровано численні пам'ятки історії, а природно-географічні особливості країни сприяють розвитку туризму.

За таких умов туристична інфраструктура країни орієнтована на використання наявних конкурентних переваг країни та створення сприятливих умов для відпочинку туристів.

Таблиця 9

10 найбільш відвідуваних у 2017 р. національних парків США

Місце	Національний парк	Кількість відвідувачів, млн.	Місце	Національний парк	Кількість відвідувачів, млн.
1	Great Smoky Mountains	11	6	Yellowstone	4,1
2	Grand Canyon	6,2	7	Acadia	3,8
3	Zion	4,5	8	Olympic	3,6
4	Rocky Mountain	4,4	9	Grand Teton	3,3
5	Yosemite	4,2	10	Glacier	3,3

Джерело: складено за [6]

Таблиця 10

Конкурентоспроможність країн за показником «туристична інфраструктура» у The Travel & Tourism Competitiveness Index 2017

Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка	Місце	Країна	Оцінка
1	Австрія	6,67	11	Італія	5,96	21	Мальта	5,50
2	Іспанія	6,66	12	Люксембург	5,91	22	Естонія	5,46
3	США	6,59	13	Ісландія	5,82	23	Норвегія	5,43
4	Португалія	6,37	14	Болгарія	5,80	24	Сінгапур	5,42
5	Хорватія	6,26	15	Ірландія	5,76		
6	Швейцарія	6,20	16	Тайланд	5,76	70	Грузія	4,03
7	Великобританія	6,16	17	Франція	5,70	71	Україна	4,00
8	Австралія	6,06	18	Греція	5,70	72	Македонія	3,99
9	Німеччина	6,00	19	Нова Зеландія	5,69		
10	Канада	5,97	20	Кіпр	5,63	136	Бурунді	1,84

Джерело: складено за [1]

У рейтингу конкурентоспроможності туристичної інфраструктури США посідає тільки третє місце, тоді як туристична індустрія країни у цілому – найбільш конкурентоспроможна у світі. Високо конкурентоспроможна туристична інфраструктура таких країн, як Швейцарія, Австралія, Хорватія та Португалія (табл. 10).

Висновки з проведеного дослідження. Країни – лідери за конкурентоспроможністю туристичної індустрії не завжди займають лідируючі позиції у світі за конкурентоспроможністю туристичної інфраструктури. Крім того, рейтингові оцінки конкурентоспроможності туристичної інфраструктури знизилися, що може вказувати як на зниження її конкурентоспроможності, так і на внесення коректив до методики оцінювання. Поряд із тим можна виокремити низку проблем розвитку туристичної індустрії багатьох країн, що розвиваються, та найменш розвинених країн світу:

1. Відсутність туристичної інфраструктури: підїзна інфраструктура – залізничне сполучення, транспортні автомагістралі, водні порти та аеропорти (зали очікування, кафетерії, пункти надання першої медичної допомоги, туалети, парковка); інфраструктура міст – каналізація та телекомунікації, водо- та електропостачання, дороги; інфраструктура пов'язаних секторів – наземний транспорт, авіаперевізники, розміщення; допоміжна інфраструктура та системи. У багатьох країнах, що розвиваються, досить розвинутою може бути інфраструктура міст,

а у сільських районах – повністю чи частково відсутня каналізація, якісна питна вода тощо.

2. Брак висококваліфікованої, кваліфікованої та напівкваліфікованої робочої сили в туристичній індустрії, особливо у сфері адміністрування та управління. Проблеми, пов'язані з відсутністю необхідної кваліфікації у робочої сили: на рівні середнього та вищого управління – криза талановитих менеджерів; розвиток аутсорсингу бізнес-процесів, банківського сектору, авіаперевезень та роздрібної торгівлі спричинив дефіцит талановитих кадрів у туристичній індустрії. Зокрема, дослідження Міністерства туризму Індії показали, що пропозиція якісних кадрів у сфері туризму в країні становить 40% від необхідного, тоді як інші 60% заповнюють невідповідні кадри. Висока частка кадрів, що не мають достатньої кваліфікації, негативно впливає на якість послуг та розвиток туристичної індустрії.

3. Недосконалість маркетингових заходів та проблеми з просуванням туристичних послуг та туристичного продукту: пасивна позиція органів управління усіх рівнів, відсутність бюджетної підтримки та належного інформаційного супроводу.

4. Недосконалість податкової системи: великий податковий тягар, що стримує розвиток туристичної індустрії; високі податки, які зумовлюють підвищення вартості подорожі та зменшення конкурентоспроможності туристичної послуги. Податки стягуються з туристичних операторів та туристичних агентів, перевізників – від суб'єктів авіаційної індустрії до закладів

розміщення і включають: податок на транспорт, податок на розкіш, податок на обслуговування, податок на авіаційне паливо для турбореактивних двигунів та ін.

5. Безпека: нетерпимість і дискримінація за ознаками расової приналежності, статі й віросповідання, терористичні акти, заклоти та революції, політична нестабільність, високий рівень злочинності, кіберзлочинність.

Отже, найбільш конкурентоспроможною є туристична індустрія країн – лідерів світового туризму, крім Китаю, а також країн із високим рівнем національного доходу. Конкурентоспроможність туристичної індустрії багатьох країн низька, оскільки її характеризує низка проблем, таких як низька якість сервісу, незадовільний стан чи недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури, проблеми безпеки, недоліки системи оподаткування суб'єктів туристичної індустрії, брак кваліфікованої робочої сили.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. The Travel & Tourism Competitiveness Report. URL: <http://www3.wefo-rum.org> (дата звернення: 18.08.2018).
2. UNWTO Annual Report. URL: <http://www2.unwto.org> (дата звернення: 14.08.2018).
3. Statistics and Market Data on Travel, Tourism & Hospitality. URL: <http://www.statista.com> (дата звернення: 11.08.2018).
4. Офіційний сайт Michelin. URL: <http://www.viamichelin.com> (дата звернення: 11.08.2018).
5. The Global Competitiveness Report 2017-2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018countryeconomy> (дата звернення: 11.08.2018).
6. Ten Most Visited Parks. URL: <http://www.npca.org/exploring-our-parks/visitation.html> (дата звернення: 28.08.2018).

REFERENCES:

1. The Travel & Tourism Competitiveness Report [Electronic resource]. Available at: <http://www3.weforum.org> (accessed 18 August 2018).
2. UNWTO Annual Report [Electronic resource]. Available at: <http://www2.unwto.org> (accessed 14 August 2018).
3. Statistics and Market Data on Travel, Tourism & Hospitality [Electronic resource]. Available at: <http://www.statista.com> (accessed 11 August 2018).
4. Michelin official website [Electronic resource]. Available at: <http://www.viamichelin.com> (accessed 11 August 2018).
5. The Global Competitiveness Report 2017-2018 [Electronic resource]. Available at: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018countryeconomy> (accessed 11 August 2018).
6. Ten Most Visited Parks [Electronic resource]. Available at: <http://www.npca.org/exploring-our-parks/visitation.html> (accessed 28 August 2018).

Antonenko E.V.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of International
Economic Relations and Business,
Institute of International Relations,
National Aviation University

Erdenebayar E.

Student of Institute of International Relations,
National Aviation University

COMPETITIVENESS OF THE TOURIST INDUSTRY OF THE COUNTRIES OF THE WORLD

The role and significance of the tourism industry in the world economy is gradually increasing, which is reflected in the increased share of world tourism industry in world GDP, world exports, world employment, and attracted investments. The tourism industry of each country is unique, as it corresponds to the level of economic development of the country, its place in the world economy, the level of development of international and domestic tourism. The contribution of the tourism industry to the GDP of developed countries and countries specializing in the development of international tourism is high.

The development of the tourism industry and the development of international and domestic tourism processes determine each other. Traditionally, most international tourists are selected for a tourist trip by developed countries, due to a number of factors, including a high level of development of the tourism industry. But during the last decade, the tourism industry in developing countries, especially China, India, Brazil, and others have been developing dynamically.

According to the Travel & Tourism Competitiveness Index 2017, the tourism industry of the world's leading tourism countries, with the exception of China, was the most competitive. The problems hampering the development of tourism and the tourism industry, as well as the growth of competitiveness of the latter, include: low level of development of tourist infrastructure, security problem, lack of highly skilled, skilled and semi-skilled workforce, poor quality of service, imperfection of marketing measures and problems with the promotion of tourist services and tourist product, imperfection of the tax system.